

22.11.2024

Poliisitarkastaja Jari Pajunen

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

HE 173/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta. Sisäministeriö lausuu asiasta seuraavaa.

Lausunto

Sisäministeriön arvion mukaan esityksellä voi olla vaikutuksia poliisin tehtäviin.

Sisäministeriö esittää, että vaikutusarviointiin lisättäisiin mahdolliset vaikutukset ensihoidolle ja pelastustoimelle. Päihtyneille tapahtuu erilaisia onnettomuuksia ja osassa asunnoissa tapahtuneissa paloissa, muissa onnettomuuksissa ja tapaturmissa henkilön päihtymys on voinut vaikuttaa tapahtumaan.

Poliisin tehtävät lisääntyvät, jos alkoholijuomien toimittamisen seurauksena häiriökäyttäytyminen ja rikokset lisääntyvät. Alkoholi on yleisin vaikuttava tekijä väkivallan, onnettomuuksien ja tapaturmien taustalla. Yleisten ja yksityisten paikkojen järjestyshäiriöissä häiriön aiheuttaja on usein päihtynyt. Alkoholin käyttö ja erityisesti humalahakuinen juominen lisäävät riskiä sekä syyllistyä väkivaltarikokseen että joutua sen uhriksi. Kotona tapahtuvat väkivaltarikokset ja lähisuhdevalta sekä näistä johtuvat kotihälytystehtävät voivat lisääntyä, jos alkoholilain käyttäminen esimerkiksi asunnoissa lisääntyy alkoholilain kotiin toimituksen seurauksena. Myös hälytystehtävät yleisillä paikoilla voivat lisääntyä. Päihteiden käyttö vaikuttaa yleisesti poliisin tehtäviin. Lakiesitys voisi lisätä järjestyshäiriöitä, rikoksia ja poliisin tehtäviä.

Esityksen mukainen alkoholilain toimittaminen ja luovuttaminen tapahtuisi vakiintuneiden myyntiliikkeiden ulkopuolella, kuten esimerkiksi asunnoissa, rappukäytävissä, kiinteistöissä tai puistoissa. Näillä paikoilla alkoholijuomien toimittajalla ei ole kollegoiden tai mahdollisten vartioiden tukea. Riski alkoholijuoman toimittajaan kohdistuvaan väkivaltaan on olemassa, jos toimittaja ei luovuta tilattuja ja maksettuja alkoholijuomia esitetyn 37 §:n toimituskiellon takia. Paikalla voi olla runsaasti päihtyneitä, jotka kohdistaisivat painostusta, väkivallan uhkaa tai väkivaltaa alkoholijuomien toimittajaan. Tälläkin voi olla poliisin tehtäviä lisäävä vaikutus.

Alkoholilain 35 a § (Alkoholilain toimitus)

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että jos alkoholijuomaa ei voitaisi luovuttaa 2 momentin tai 37 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn toimituskiellon vuoksi, palautettaisiin alkoholijuoma

22.11.2024

myyjälle. Tällaisissa tilanteissa alkoholijuomien toimittaja ei siis voisi esimerkiksi varastoida alkoholijuomia itselleen ja yrittää toimitusta myöhemmin, vaan alkoholijuoma tulisi palauttaa suoraan myyjälle. Sisäministeriön arvion mukaan esityksessä alkoholin palautuksen osalta ei ole säädetty, mihin alkoholi palautetaan, jos alkoholi ei voitaisi luovuttaa tämän pykälän 2 momentin tai 37 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn toimituskiellon vuoksi, ja alkoholia oltaisiin palauttamassa myyjälle toimipaikan aukioloajan ulkopuolella. Tämä lisäisi sitä mahdollisuutta, että kuljetuksen suorittaja luovuttaa alkoholin tilaajalle säännösten vastaisesti, koska hän haluaa päästä suorittamaan mahdollista seuraavaa kuljetusta tai päästä alkoholista eroon.

Alkoholilain 37 §:n muutos (Vähittäismyynti-, toimitus- ja anniskelukiellot)

Sisäministeriön arvion mukaan keskeinen kysymys yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tulee olemaan se, kuinka hyvin alkoholijuomaa toimittaessa noudatetaan esityksen luovuttamiskieltoa päihtyneille henkilöille, jotta alkoholin saatavuus päihtyneille henkilöille ei lisääntyisi esityksen seurauksena.

Sisäministeriö esittää, että alkoholin toimittaminen olisi kiellettyä esitetyn alkoholilain 85 §:n lisäksi myös järjestyslain (612/2003) 4 §:ssä säädetuille paikoille. Järjestyslain 4 §:n 1 momentin mukaan päihdyttävän aineen nauttiminen on kiellettyä yleisellä paikalla taajamassa, rajavartioloissa (578/2005) tarkoitetulla rajanylityspaikalla ja julkisessa liikenteessä olevassa kulkuneuvossa. Järjestyslain 4 §:n 2 momentissa säädetään poikkeukset 1 momentissa säädettyyn. Yleisten paikkojen järjestyshäiriöt liittyvät hyvin usein alkoholin ja muiden päihteiden käyttöön. Alkoholin toimittaminen ja luovuttaminen yleisillä paikoilla voisi sisäministeriön arvion mukaan lisätä järjestyshäiriötä.